

Slovo k povzbuzení na neděli 17. března 2024, na 5. neděli postní – B
Biblická čtení: Jer 31,31-34; Ž 51; Žid 5,7-9; Jan 12,20-33

Milé sestry, milí bratři,

pátá neděle postní bývá někdy lidově nazývána „**nedělí smrtnou**“. Není to sice její oficiální liturgické označení, nicméně má cosi do sebe. Dnešní bohoslužba – biblickými čteními i mešními modlitbami – se totiž již snaží zacílit naši duchovní pozornost **na Kristovu smrt na kříži**, na jeho zástupné utrpení. Je to **pro blízkost Velikonoc**, pro blízkost Velkého pátku; vždyť příští neděle je již Nedělí květnou, pašijovou.

V evangeliu slyšíme **Ježíšovu odpověď řeckým poutníkům** v jeruzalémském chrámě, patrně v jeho vnějším nádvoří. Na jejich přání «rádi bychom viděli Ježíše», na přání zprostředkované apoštoly Ondřejem a Filipem (kteří tak zjevně mluvili i řecky), odpovídá Pán Ježíš právě **předpovědí** svého **utrpení**: «Přišla hodina, kdy Syn člověka bude oslaven... Nyní je moje duše rozechvěna... Právě kvůli této hodině jsem přišel». A v podobném duchu rozvinutou výzvou k **následování**: «Kde jsem já, tam bude i můj služebník». Děje se to **těsně před** velikonočními svátky, po vjezdu do Jeruzaléma. Jsou to **poslední** veřejně pronesená Kristova **slova** před poslední večeří (aspoň podle Janova sepsání).

Ve druhém čtení se před námi otevřel úryvek z **Listu Židům**, pasáž rozjímající o **Kristově poslušnosti v utrpení**. Slyšíme teologicky silnou formulaci: «Ačkoli to byl Syn Boží, naučil se svým utrpením poslušnosti». Nejde jen lidskou zkušenost, že **utrpením** se každý člověk může naučit je nést a může jím i **dozrát**. Ale především o vyznání, že právě na kříži se nejvíce projevila i **Synova boholidská poslušnost Otci**, že Ježíšova hodina poslušnosti kříže se tak stala «příčinou věčné spásy pro všechny, kteří ho poslouchají». Jakož i hodinou **Kristovy největší slávy**, maximy **zjevení Boží lásky**, v posledku zjevení Trojice.

V prvním čtení z knihy proroka **Jeremiáše** vše uvodilo jedno z nejkrásnějších a nejdůležitějších starozákonních prorockých zaslíbení: Až přijde Mesiáš, zasáhne již samo **nitro člověka**, otevře-li se mu. Bůh člověku **odpustí** jeho nepravosti a otevře jeho srdce poznání a poslušné lásce. **Boží zákon** se zapíše do srdce člověka, zniterní se, nebude jen vnějším příkazem. Člověk začne ze srdce více **milovat** Boha a lidi a dodržovat Boží nařízení. «Vložím svůj zákon do jejich nitra... Budu jejich Bohem» slyšíme.

Vše to jsou krásná a důležitá čtení, je dobré se je pokusit **slyšet** všechna tři, nejlépe si je i navzájem **propojit** a zeptat se, **čím** k nám **promlouvají**...

Jestliže «hodinou», pro kterou přišel **Boží Syn** na zem a stal se člověkem, je **hodina kříže** – jedním z důvodů Synova vtělení či sám jeho **důvod** je **smrt** na kříži na odpuštění našich hříchů – , **pak** tomu **nemůže** být **jinak** ani s námi, chceme-li Krista **následovat**, «kráčet v jeho šlépějích», nést jeho kříž a být tam, kde je on.

Cíl, pro který jsme se narodili a dostali život, je vždy **také nějak hodina kříže**. **I kříž** je důvodem, proč jsme dostali čas života a jeho možnosti. I v hodině kříže se má i náš život **naplnit**. Přičemž takovou „**hodinou**“ je jak čas **celého** našeho života. Stejně jí může být i docela **konkrétní okamžik**, čas jedné události, zvláště nějak rozhodující.

Kříž je totiž součástí **lásky**, konkrétní, dávající se v tomto světě, lásky **agapé**. Kříž je forma uskutečnění základního povolání proexistence, „**žít pro**“, pro Boha, dobro a lidi kolem nás. **Pro lásku a žít pro** jsme se přeci skutečně narodili.

Kristovo «Kdo má svůj život rád, ztratí ho; kdo však svůj život na tomto světě nenávidí, uchová si ho pro život věčný» se tak může stát pochopitelnějším. V řeckém originále navíc není «život», nýbrž «duše». Překládat **život** jako **duši** je správné, jde o semitismus. Nicméně

pokud bychom v testu slyšeli **duši** a dosadili si za ni „**vlastní já**“, Ježíšovo slovo by znělo: «Kdo má svou duši rád, ztratí ji; kdo však svou duši na tomto světě nenávidí, uchová si ji pro život věčný». Jinak řečeno: **Kdo má své já příliš rád, ztratí ho**, kdo se umí dávat, bude zvěčněn.

Vlastní existence uchopená jako **proexistence** v tomto nedokonalém a porušeném světě s sebou totiž vždy **přináší i kříž**. Zahrnuje v sobě nutnost **oběti**, ztráty z lásky, je-li jí třeba. Čas života proto musí být vždy **i «hodinou kříže»**, sladkým **jhem lásky**, k Bohu, lidem a světu. To je, věříme, obsahem přikázání.

Kříž a poslušnost Bohu spolu souvisí. K poslušnosti lásce nám chce pomoci **Kristova milost**, vnitřní síla, jak předpověděl prorok Jeremiáš. Kristova milost chce **napravit** naše neposlušné nelaskavé **lidství**, často uzavřené v **sebelásce**.

Taková **proměna možná** je, protože **v Kristově přijatém lidství**, které do sebe tajemně **zahrnuje i lidství všech**, se už jednou provždy **odehrála**, jak jsme slyšeli z Listu Židům. **Kristova poslušnost** v utrpení, poslušnost Druhého Adama Otcově vůli, **napravila neposlušnost** člověka, Adama, a vložila do lidské přirozenosti **možnost nápravy**. Nakolik se jednotlivý člověk ve vztahu víry spojí s Kristem a **otevře Boží lásce**. Živý vztah s Kristem má sílu nás změnit, aspoň trochu, necháme-li se.

Celý křesťanský **akcent kříže** má jistě i mnoho **dalších** rozměrů: Například **pokoru** v přijímání příkoří a utrpení, **neodporování** zlu zlem, **sjednocení** se obětí Kristovou, **zadostiučinění** za hříchy, **umrtvování** sebe samých, trýzeň snahy o **spravedlnost** a tak dále. Všechny nejsou vždy uskutečnitelné a možná ani vždy žádoucí. Ale kříž jako **schopnost oběti z lásky**, schopnost se dávat, by měl být uskutečňován vždy.

Bez kříže nemůže být ani **láska**, ani samotné **sdílení života** druhého. K němu přeci patří i sdílení bolestí a starostí. Bez kříže člověk zůstane nakonec sám: «Jestliže zrno nepadne do země a neodumře, zůstane samo». Bez kříže nemůže být ani **snaha o spravedlnost**, protože svět je nedokonalý a porušený hříchem. K lásce prostě patří **oběť**, a ta vždy nějak **bolí**.

Tento nutný vztah mezi láskou a křížem vyjadřuje i řecké slovo **pathos** (v latině **passio**), shodné pro „**utrpení**“ i „**vášeň**“. Vášeň a utrpení, láska a kříž mají k sobě **blízko**. Nejen však ve smyslu, že nenaplněná vášeň s sebou přináší trýzeň této nenaplněnosti, ale už ze své podstaty: **Vášeň lásky** je schopna pro milovaného a s ním **i trpět**, chce nést bolesti a starosti toho druhého. Skutečná láska **agapé** umí **synpathein**, „**trpět s**“. Pravá láska je **sympatií a proexistencí** zároveň. Utrpení druhého, zvláště milované osoby, má být i naší hodinou kříže.

Teprve láska sympatizující a proexistující, láska něco ze sebe dávající, láska v hodině kříže – i navzdory naší jiné slabosti a našim pádům – začne být láskou skutečnou, té Ježíšově aspoň nepatrně podobnou. Může **Kristu** tajemně pomoci **nadlehčit jeho kříž** a **druhým lidem** může konkrétně pomoci **nést jejich kříže**.

Milé sestry, milí bratři, kéž bychom **měli lásku** a žili život i jako «hodinu kříže». Kéž by se nám stala vlastní i **Kristova boholidská modlitba** «Otče, oslav své jméno!», abychom snad, nehodní, mohli také **z nebe zaslechnout** Boží hlas: «Oslavil jsem a ještě oslavím».